

Bransjeveileder lakselus

Tema:	Veileder til beste praksis:		
Rensefisk	Mottak av leppefisk		
Utarbeidet av:	Kontaktperson:	Dato:	23.02.2017
FHF rensefiskprosjekt	Eirik Sigstadstø, FHF	Side:	Side 1 av 3

Formål:

Sikre at leppefisken leveres i henhold til bestilling, at fiskevelferd ivaretas på best mulig måte, og at kvalitetskrav tilfredsstilles.

Beskrivelse	Skjema
1. Forberedelser: Generelt: Det er viktig at leverandøren på forhånd er klar over hvilke krav mottakeren har til fisken. Kravene bør være spesifisert i kontrakten mellom mottaker og leverandør. De viktigste kravene er kort oppsummert her, men er nærmere beskrevet i egne veiledere for fangst og transport. Transport av leppefisk med bil og båt: Ved avtale om transport av leppefisk bør mottaker stille følgende krav og avklare følgende punkt med transportøren: <ul style="list-style-type: none">• Avtal tidspunkt / varsling når bilen/båten kommer.• Skaff på forhånd informasjon om hvor fisken kommer fra, antall lastepunkt og antatt total lastetid.• Sett krav til veterinærattest• Sett krav til øvre grense for tetthet som ønskes i tankene og til max temperatur i transportvannet.• Sett krav om logging av O₂, pH og temperatur under hele transporten, og om at dette registreres og kan dokumenteres. Sikre at det ikke blir for stor temperaturforskjell mellom transportvann og vann ved mottak. (Se transportveilederen)• Det er ønskelig at all fisk fra ett kar på bilen skal kunne losses til ett kar på arbeidsbåten.• Opplys transportøren om at vi ikke ønsker at fisken skal transporteres i vann med lavere salinitet enn 25 ‰. pH skal ikke ligge under 7,0, og bør helst ligge mellom 7,0-7,3.• Fisken skal være ferdig sortert mht art og størrelse når den settes i tankene, slik at vi ved mottak kan tømme tanker, uten å måtte sortere fisken.• Tankene bør være mørke og utstyrt med skjul og skillerister for å minimere vannbevegelsen og sikre god velferd for leppefisken.• Sikre at transportøren har rett utstyr til å kunne losse fisken på den måten vi ønsker.• Sikre at tankbiler har avsilingskasse. Dette for å unngå at vi fyller transportkarene med gammelt vann. Sjekk at evt. slangekoblinger stemmer og at slanger/rør er lange nok.• Bli på forhånd enige om en grense for avvik; både når det gjelder antall og fiskestørrelse. Fisk med synlige skader/sår skal avlives og tas ut. Lokaliteten : Følgende må være forberedt og på plass på arbeidsbåten før mottak av fisk fra bil: <ul style="list-style-type: none">• Ha tilstrekkelig med kar for transport av fisken og pumper for å forsyne alle kar med friskt	Eksempel på kontrakt mellom selger og kjøper

Tema:	Veileder til beste praksis:		
Rensefisk	Mottak av leppefisk		
Utarbeidet av:	Kontaktperson:	Dato:	23.02.2017
FHF rensefiskprosjekt	Randi N Grøntvedt, INAQ AS	Side:	Side 2 av 3

Beskrivelse	Skjema
<p>sjøvann.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skjul i karene • O₂ loggere • Våthåver for håndtering av fisken • Avklar når bilen kommer 	
2. Gjennomføring:	
<p>Mottak fra bil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sørg for at sjåføren gir beskjed og oppdateringer om forventet ankomst. • Lokaliteten må være klar med arbeidsbåt og kar eller brønnbåt. • Gjennomfør mottakskontroll og dokumenter som nærmere beskrevet under punkt 3. Registrering. • Ved ankomst siles mesteparten av vannet i tankene på bilen av til det gjenstår ca 1 kubikk. Da sendes fisken igjennom rør over i karene som helst bør stå på arbeidsbåten. Hvis det er stor helling kan kran benyttes for å regulere trykket i slangen. • Fisken settes over i 1000l kar eller større for transport ut til lokaliteten. Hvert kar må være utstyrt med skjul. • O₂ logges kontinuerlig under hele turen ut til merden. Båten må ha oksygenbatteri og flere pumper som sikrer tilførsel av friskt sjøvann til alle karene. • Fisken settes ut i merden ved at karet senkes ned i vannet, eller ved at fisken sendes gjennom et rør ut i merden. Fisken skal hele tiden oppholde seg i friskt sjøvann. Leppefisken settes rett ut i skjulene. <p>Mottak fra ekstern båt (eks. fisker):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fisker kommer med fisken etter avtale med driftsleder. Ved ankomst skal det være en fra lokaliteten tilstede for å kontrollere kvalitet, størrelse, antall og art. • Fisker skal kunne framvise logg over O₂, temperatur og fangstskjema. • Fisken skal på en skånsom måte settes direkte i skjul i merden, enten ved hjelp av rør eller ved at kar senkes ned i merden. Egne mottaksstasjoner i laksemerd har vist seg å forhindre leppefisken fra å søke ned i bunnen av laksemerden, og sikrer dermed langt bedre overlevelse. Mottaksstasjonene har vært utformet som store sylinderformede tareskjul eller små nøter med rømningsåpninger øverst. • Spør om antall dager fisken har vært mellomlagret - den bør helst settes direkte i merden • Kommenter ting som er bra eller dårlig. Dette bidrar til å sikre kontinuerlig forbedring. • Renhold mv i båten bør vurderes (samsvar med prosedyrer / på forhånd definerte krav) • Sluttseddel skrives, fisker og kjøper får en gjenpart hver som arkiveres. En tredje part skal leveres til Salgslaget. 	<p>Mottaksskjema</p> <p>Mottaksskjema</p>
3. Registrering:	
<p>Bil:</p> <p>Ved ankomst utbes logg fra turen, der O₂, pH og temperatur skal være registrert.</p> <p>Mottakskontroll: Før fisken lastes av bilen og settes over i eventuelt kar, bør hver brønn på arbeidsbåten måles mht. O₂ og temperatur av personell på lokaliteten.</p> <p>Det anbefales å kontrollere temperatur, O₂ og CO₂ (måling av pH) i vannet fra halvparten av tankene på bilen.</p> <p>Opplysningene fra sjåføren noteres: antall, art og størrelse.</p> <p>Ved større mottak med bil anbefales:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 % av fiskeleveransen kontrolleres på størrelse og kvalitet. • 20 % av fiskeleveransen kontrolleres på antall. Noter ned antallet som er undermåls. 	Mottaksskjema

Tema:	Veileder til beste praksis:		
Rensefisk	Mottak av leppefisk		
Utarbeidet av:	Kontaktperson:	Dato:	23.02.2017
FHF rensefiskprosjekt	Randi N Grøntvedt, INAQ AS	Side:	Side 3 av 3

Beskrivelse	Skjema
<p>Båt: I forbindelse med mottaket på lokaliteten tas stikkprøver med jevne mellomrom for å kontrollere; art, størrelse, antall og kvalitet. Dette gjøres av ansatte på lokaliteten. Resultatene registreres i mottaksskjema som signeres.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hver fisker skal oppgi antall fisk fanget til driftsleder/ansvarlig. Dette registreres i mottaksseddelen som sendes Salgslaget samme dag. På forespørsel bør fiskeren med fordel kunne vise logg/registreringer over O₂ og temperatur i brønnene på båten. 	Mottaksskjema
<p>4. Avvikshåndtering:</p> <p>Alle avvik skal håndteres</p> <ul style="list-style-type: none"> Alt som har skjedd i forbindelse med fangst, lagring, transport eller levering av fisken, og som kan ha hatt negativ effekt på fisken / ført til redusert kvalitet på fisken, skal registreres i en avviksrapport. Allerede iverksatte tiltak for å redusere konsekvensene av avviket, eller foreløpige tiltak for å hindre at avviket gjentas, beskrives også i rapporten. Der beskrives også varige (korrigerende) tiltak som er iverksatt, eller som planlegges iverksatt, for å hindre at tilsvarende avvik skal skje igjen. Rapporten arkiveres. Det skal på forhånd være avklart hva som skjer ved store avvik på en leveranse. Fiskeren/leverandøren skal være klar over konsekvensene. 	

Fiskevelferd:

- Skadet fisk tas ut og avlives på en fiskevelferdsmessig god måte (f.eks. ved slag eller bedøvelse.)
- Bruk våthåv ved all håndtering. Skjul på plass i transporttanker og i merd ved mottak.
- For øvrig dreier de fleste av punktene i selve veilederen seg om god fiskevelferd

Rømmingssikring:

- Varsling av ankomst og gjennomføring av aktuelle forberedelser før mottak av båt
- Følg aktuelle prosedyrer mv på anlegget som forebygger rømming under ulike operasjoner, inklusive aktuelle risikovurderinger.

HMS:

- Redningsvest
- Følg aktuelle prosedyrer på transportmiddel og lokalitet

Referanser:

- Veiledere for fangst, transport, bruk og hold av leppefisk

Vedlegg (se samleside rensefiskveiledere på lusedata.no):

- Eksempel på kontrakt mellom kjøper og fisker av leppefisk/rensefisk
- Eksempel på mottaksskjema/kvalitetskontroll i Word
- Eksempel på mottaksskjema/kvalitetskontroll i Excel